

Andrea Winkler

Iz trave

Kada stopalom tek budem kročila na livadu moja će ruka preći preko visoke trave, milovati samo vrške, a ja ću podignuti glavu i reći *da zaista, moja ruka*, moja iznimno stvarna ruka. Možda ću staviti kosu iza uha kako bih još bolje mogla zamisliti odgovor, tamni glas iz visoke trave u smjeru neba, kod nekih riječi on gotovo zamre. Cijelim putem do stabla ruka neće činiti ništa drugo, a ni ja. Pola kilometra ili cijeli kilometar, pri čemu se stablo ne udaljava i ne približava, govorit ću *moja ruka, moja izrazito stvarna ruka*, i svakoga ću trenutka stavljati kosu iza uha, u očekivanju odgovora. Kada budem kročila na livadu, a to se više ne može odgađati, u područje pukog zelenila, ničega doli zelenila, to će me zelenilo podsjetiti na živice i grmove u vrtu prema kojima i od kojih sam se ljuljala na ljuljački izvikujući: More, vidite li? I čujete li zviždući zvuk broda koji se upravo sidri u luci? Kao da nisam znala da je to bio vlak koji stiže na kolodvor, da je kolodvor među najmanjima na svijetu, i da će se zvuk koji je vlak odašiljao u vrt gotovo zaplesti u grmlje koje ga ograđuje. Brod, čujete li, čujete li brod kako dolazi? Tako sam govorila dok sam brkala zeleno s plavim, i tako sam se ljuljala prema onome koji je stajao u blizini, makar bio i od kamena, s kapom koja je klizila na čelo. On je uvijek ostajao tamo, nikada nije otišao, njemu je voda tekla niz obraze i nikada nije prodrila u kožu, nikada je nije zacrvenila, učinila slanom. Oko njega sam neko vrijeme skakutala uokolo poput ptice, s prozorske daske na stol, sa stola na komodu, kako bih natočila vino, pa van iz sobe, uz stepenice pod krov. Volim ostajati ovdje, odakle dolazi sablast, volim spavati tamo gore, gdje me plašiš. I ne ponovno izgubiti nogu! Ovdje unutra šumi more, šumi i dalje ravnomjernim lupanjem željeznom šipkom po zatvorenim vratima. Uvijek još jedanput dospijevam tamo, ne mogu drukčije, čak i ovdje, gdje puštam ruku da miluje visoku travu, podižem glavu i vičem moja ruka, moja izrazito stvarna ruka. Moja ruka će se skupa sa mnom približiti stablu, popeti se po deblu i kori, možda ona voli raditi nešto drugo, voli, kao onda, zamotati se oko konopca i znati što treba činiti, a to je ništa, gotovo ništa. Sada polažem stopalo na put, hodam i hodam i stavljam kosu iza uha kako bih, možda, još bolje čula tamni glas iz trave u smjeru neba. Njemu sam jednom postavljala pitanje za pitanjem: Znaš li još da –? Sjećate li

se kako ste došli po mene –? Pitati takvo što glas, jedan odjek, ništa više! Obratiti se odjeku kao da će potom zadobiti oblik, tijelo čistih obrisa koje će ruka tako moći istinski milovati kao i ovu travu ovdje! To mi svako toliko izrasta gotovo u usta i nos, gotovo preko ušiju. Onda tek zapravo šumi i opominje me lupanjem koje šumeći postaje sve glasnije, opominje da još snažnije pritisnem pete u tlo jer tako će glas jednom postati pećina u koju liježem. Pećina daleko vani, s malim procjepom kroz koji ulazi svjetlost? U koju uranjam ruku kako bi mi zid vratio njezin odbljesak, tračak sjene? Tako bih glas čula još razgovjetnije, tako bi mi zasigurno dao odgovor: *Želiš li opet govoriti iz tijela? Želiš li osjetiti kožu oko sebe, kosu, ruku, jednu izrazito stvarnu ruku?* Potom se zaori smijeh kao onda u snu, glasan, urlajući, daleko od svakog cviljenja koje možda uopće nije uslijedilo. To ostaje kao i sve drugo, kao brod koji je bio vlak, pucketnje drva pri ljuljanju i voda koja teče niz obraze i curi niz njih kao da su od kamena. *Svaka kap je more, ta vjerujte mi! Svaki zvuk s gotovo najmanjeg kolodvora na svijetu poziv je na ogradu! Zavirite kroz nju i nećete vidjeti ništa doli vjetar koji stvara svaki pokret, vijorenje kose, pokrete nogu, dugački šal oko vrata, svo to obmanjivanje ni za što!* Onaj koji je glumio lava ostao je ležati na pijesku i cvili oko mene, cvili zbog cijelog nesporazuma, zbog toga što je preglasno i prečesto rikao. Zbog toga što sam prečesto ponovo dolazila usprkos rici koja je trebala biti opomenom? Takav povratak pojačava strah i paralizira onoga koji je navikao uvlačiti se u svačije uši kako bi mu odmah potom kao nekome posve drugom glava pala na tanjur. Hoće li nestati drugdje nego ja? I potpuno iz mog vidokruga? Da ne kažem ni Vi ni Ti, jednostavno ništa više? I da ne čujem više glas, nikakav glas iz trave u smjeru neba, nikakav odjek kojemu odgovaram, u koji miješam svoje zujanje. Teško je bez tog glasa, bez njegova odjeka ići dalje svojim putem, mojim putem kroz visoku travu do stabla na koje ću se popeti i gledati daleko pa negdje u zelenilu prepoznati točku u boji, tijelo koje diše, koje se pruža suncu, posve živo. Potom ću od dlanova načiniti lijevak kako bi pojačala šapat i katkad malo, ali zaista samo malo, pustiti da se pojača: Brod! Zvuk koji je nagovijestio brod, zvižduk lokomotive iz pradavnih vremena dopro je do mene u vrt i otvorio vrata za vratima za tebe, dok si još bio u najdaljoj daljini, ni oblak ni sjena. Samo ton, zvuk, vrtlog između vlaka i broda, za mene, kada u trenu skočim s ljuljačke na čvrsto tlo i otrčim do ograde kako bih kroz nju očima iscrtala horizont na kojemu splav pluta prema meni. To tako mora biti! To me spašava, to mi pomaže ostati vani i pomaže mi kasnije slušati sablast na krovu. Dolazi li i ona iz šuma? Iz utihnuća valova u pijesku? Sada, doslovce u ovome

trenutku, tvoja je kuća bila u zraku, bila je iscrtana u zraku i mamila me, puno prije negoli sam te srela, puno prije negoli smo se igrali lava i ptice, lava i muhe i onda više ničega. Mogu li još jednom upitati *cvilite li i dalje?* Da li bih još jednom vjerovala svojim rečenicama kada govore Ti ili Vi, mojim pitanjima upućenim zbog gotovo nikakva odgovora? Samo da glas posve ne zamre kada se toliko utišava. Da njegov odjek i dalje ostane oko mene, mrmljanje iz trave u smjeru neba, lupanje iz šuma koje će mi jednom jedva još pritiskati prsa i koje će mi samo na treptaj oduzeti dah. Ne hodam ovuda po prvi put, i sve ovo uvijek iznova čujem. Prelazim rukom preko trave i kažem *moja ruka*, moja izrazito stvarna ruka. Ništa drugo doli to milovanje sada, ništa drugo doli to nadanje sada. Ništa osim hodanja, korak po korak do stabla, s onim koji nedostaje i koji će još dugo nedostajati, zauvijek možda, zauvijek, zauvijek možda. Čak i kada čučim na vrhu krošnje i pravim se kao da bih tu gore mogla prizvati ono što mi nedostaje, ričući iz sve snage poput lava, on će izostati. I to s pravom. Tko se voli čuti u drugima i pritom potpuno izgubiti? Ovdje radije korak za korakom pazim na put, na oblak koji prolazi iznad mene, na sjenu koja se vuče za mnom kao da me se boji, kao da me mora štititi čak i ovdje. I stavljam kosu iza uha svojom potpuno stvarnom rukom i molim tlo poda mnom da me podsjeti na dašak zraka, na vjetar koji je dolazio od ljuljanja, od ljuljanja nogama naprijed nazad prema ogradi, prema njoj i od nje. Stvarno, bio si mi ograda i još više, procjep u njoj, i bio si onaj koji je stajao pored i koji je mislio da je voda koja teče iz vlastita oka nestvarna. Uopće ne curi u lice od kamena! Zbog toga neprestano započinjem iznova. Počinjem govoriti Ti, počinjem govoriti Vi i uvijek iznova na trenutak smatrati prisilnom i istinitom priču koja je došla s tobom meni. Umijeće onoga tko nema izbora? Koji ne može drugo nego otvoriti vrata i vikati u moj pokret kako je ovdje sve iznimno zeleno, a od plavog ni traga. Nema ni šuma, ili samo šum lišća u strujanju zraka! Jedino ne mogu više skočiti, ne mogu više skočiti s ljuljačke, slijediti dozivanje i pritom vjerovati šutnji na putu da ono vodi izravno u Vašu kuću na moru gdje je razgovor s ribama moguć. Ribe su otišle, sol na usnama je nestala, i gdje god da hodam i hodam, sada, moj glas jedva da se još mijesha i nestaje u tvojemu. Znaš li još da – ? Sjećaš li se vožnje, beskrajne vožnje od mjesta do mjesta i onoga koji mi je u dlan stavio tek kamen? I rekao *brzo, bježi, bježi, prije nego ne budeš više mogla. Želiš li zaista čuti ravnomjerno lupanje na vrata potkrovlja, sablast koju nitko ne glumi?* I zadržati dah i provjeriti da li se šum zadržava tamo gdje stanuje tvoj strah. Tvoj strah koji si napustio, tvoje tijelo napušteno od tebe, tvoja priča koja mi se zavukla u kosu i

nalegla na prsa i u koju će mi malo tko povjerovati, tako rasutoj kakva se kovitla oko mene. Da mi je došao jedan zvuk, vlak, brod, kroz rupu u ogradi! Da me zvao k tebi, da mi je iscrtao tvoju kuću u zraku baš kao da se može ući u nju jednim sićušnim korakom! Tamo bih mogla biti ptica, muha, i stajati na prozoru i smijati se kada se okupljeno društvo opunomoćenika bude oko svega brzo usaglasilo. I s vremena na vrijeme skočiti otamo do njih i natočiti vino i još se malo tiše smijati jer me svi smatraju sanjarkom, koja uopće nije s ovoga svijeta. I bolje! Što ih se tiče što uvijek hodam i hodam, prema stablu, što moja ruka prelazi preko trave i što je zovem, *moja izrazito stvarna ruka*. Ni u što ne sumnjam, poštovani gosti minulih dana, ni u što! Željet ću drugačije, pa čak i ako budem hodala stotinu godina uopće se ne pomaknuvši s mjesta prstima ću pratit odslik svoga stopla i kasnije ga držati na dlanovima poput lista. Trag po trag čvrsto pritisnuti petu u tlo tako da iskopa rupu za moj glas, za odjek odjeka i ništa više. Kao da je to ništa! Kao da svo to uzaludno lutanje promašuje cviljenje lava! Taj će se još zasititi stepe i leći uz vodu, puno kasnije, i još jednom kasnije. Taj nije bio naviknut na to da isto vraća drugačije. Tako trajan tijek! Do stabla, do stabla gdje će se grane spustiti prema meni i podići me, potpuno. Gdje moj pogled nailazi na dišuću točku boje u travi koja me dugo čekala. *Danas me prepoznaješ? Za tebe sam čula zviždanje broda i dolazak vlaka na najmanji kolodvor na svijetu. Otrčala sam do ograde i zatvorila oči.* Tako će se list obratiti, sigurno. Ništa doli taj dodir sada, ništa doli to nadanje sada. Ništa doli moja ruka, moja izrazito stvarna ruka koja na putu do stabla miluje travu i zna da više ne želi mnogo. Osjetiti konop kao nekoć, snažno strujanje zraka, sol iz vode koja curi po koži kao po glatkom kamenu. Jesam li zaista govorila kamenu? Jesam li sve ponavljala kao da bi pitanje za pitanjem moglo malo opustiti ukočenu certu lica, ukupljenu bradu? Je li to još pojačalo strah, strah onoga koji je gotovo još u snu razmrskao strah, strah od lupanja šipki po vratima potkrovlja, strah od šuma? – *Samo san, ništa drugo, samo san!* – A moja noga, moja noga koju više ne osjećam, koju moram vući? Ne sada, ne sada, sada stavljam kosu iza uha da glas ne bi zamro i kako bi još malo dopirao iz trave u smjeru neba. Da me povuče unatrag dok hodam prema naprijed i da me pošalje na stablo, kasnije. Tamo pokrивam oči rukom, mojom rukom još mekom od vlati trave, dugo gledam nikuda i ništa ne nalazim, ni najmanji trag tebe, put kojim još jednom mogu proći. Stablo, vrata, ograda, rupa – nema gotovo nikakve razlike, sve to od mene želi isto, jedno sada za neko drugo sada, jedan kovitlac prašine, toliko puno života. Onda mi hodanje ovdje ponovo postaje kao

beskrajna vožnja od mjesta do mjesta, kao putovanje na kojemu vjerujem šutnji da će me dovesti izravno u Vašu kuću, Vašu kuću na moru. To čujem samo kada stavim kosu iza uha, otamo odzvanja čak i mrmljanje opunomoćenika i ranih gostiju, onih svečano okupljenih oko stola, onih koji su od mene učinili san, tamni glas koji se skakućući sagiba. Govori li još? Hoda li još kroz travu kao na ptičjim nogama, odvažuje li se još na mali skok? Kao ja s ljuljačke jednom, jednom i mnogo puta, uvijek kada bi me brod zvao na vodu i kada bi vlak dolazio na najmanji kolodvor na svijetu! I kada bi mi taj zvuk crtao tvoju kuću u zraku, kuću koju ću kasnije smatrati tvojom, kuću u kojoj nečija glava ponekad umalo pada u tanjur. Biti tako umoran! Odjednom biti tako umoran. Htjeti nestati? Ne htjeti više biti oslovljen u vlastitoj kući? Htjeti da glas nestane, odjek odjeka koji tako glasno tutnji u ušima? Zato radije tiho, tiho prestati, slušati gore, slušati iz ruke koji prelazi preko trave, koja se zaboravlja i zaboravlja odgovor zbog kojega stavljam kosu iza uha. Dugi put, oblaci koji putuju ponad mene, sjena koja se vuče iza mene kao da je zabrinuta za mene. Trebam li joj se okrenuti i zamoliti je da se više ne boji? I spustiti ramena jer će se tada morati zaustaviti. Moram dalje, do stabla, i prije negoli se popnem po deblu, na trenutak moram nasloniti leđa ne njega da se odmorim i da ne mislim više na ono što sam naumila. Što ako me dišuće tijelo u travi ponovno vara? Ako me lice koje se okreće suncu neprestano zasljepljuje? Ako ono moje dozivanje, dolazak broda, vlaka, opet smatra samo izgubljenim zvukom iz pradavnih vremena, nedovoljno jakim da zakovitla prašinu? Prašinu priče o onome koji nije mogao drukčije nego da mi nacrtu kuću u zraku, u plavom, za koje je tvrdio da je zeleno i ništa drugo doli zeleno, zeleno kao živica i grmlje oko mene. Oživjeti takvu sliku, probuditi se u takvoj slici kao da ne postoji druga, kao da je živjeti u toj kući neizbježno. Puštam se odmah pasti u sjenu koja me ne ispušta, koja ostaje uz mene makar i nevidljiva. Vraćam se njoj kada stignem do stabla čiji mi se vrh čini beskrajno dalekim. Mogla bih se zaljuljati na rukama, noge čvrsto stisnuti uz deblo, pustiti lice da mi pocrveni i uvući trbuh. Skupiti svu snagu i otresti se kada te vidim kako dišeš u travi i kada stavim ruke na usta i kada više ne dozivam čuješ li danas brod i vlak iz trave u smjeru neba? Jedan zvuk koji gotovo umire i koji se tih kakav jest miješa s lupanjem željeznih šipki o vrata potkrovlja. Da ih otvoriš umjesto mene! Tamo gore i dalje je sablasno, tamo te čeka šum, tvoj strah. Još tren, još jedan tren, duže nego što mi treba da pomilujem travu i kažem *moja ruka, moja izrazito stvarna ruka*. Moja ruka koja još uvijek osjeća konopac ljuljačke s koje već dugo ne mogu skočiti. Više ne mogu biti ptica, muha i

sagibati se i skakutati kao da je samo to važno. Kada naposljetku više ne bi dugo trajalo i kada više ne bih mogla zamisliti cviljenje? Kada bi sve potpuno nestalo iz mog vidokruga, ja, ti, padanje glave na tanjur od umora, od zbunjenosti da se sve to zaista i dogodilo i da još dugo neće biti ni tračka sjene na zidu. Ona dolazi kada dublje utisnem petu u tlo, a ona iskopa rupu za moj glas, za odjek koji ne želim izgubiti. Ona me veže uz prvu i najljepšu prevaru, uz vlak koji nije bio brod, uz najmanji kolodvor na svijetu i uz ogradu u kojoj je šumilo i šumilo more. Trčala sam do nje i gladala kroz nju u horizont na kojemu je splav plutala prema meni. To se tako moralo dogoditi! To me spašava kada više uopće ne vidim i kada moram vući svoju nogu pored onoga koji ne dolazi do daha i koji se neprestano promašuje. Sada možda ne, sada, kad odavno više ne znam gdje se skriva. Ipak ne u travi? I nikakva se prsa ne nadimlju i ne spuštaju? Nikakva vodena kap ne crveni kožu i ne čini je slanom? A stablo će postati grm i neće mi pružati svoje grane? Nema veze, stavljam kosu iza uha kako bih još bolje zamislila odgovor, rasutu priču o onome čija je kuća na trenutak bila u zraku i u kojoj kasnije neću doći k sebi. Izgubiti se, ali i reći *moja ruka*, reći *moja izrazito stvarna ruka*. Moja ruka koja će jednom, kada oslabi ono što se iz trave uzdiže u smjeru neba, obujmiti konopac ljuljačke i povezati me s livadom na kojoj sada korak po korak hodam prema stablu. Tako dugi hod! Htjet ću drugačije, ali neću sumnjati da sam ponovo došla kako bih rukom prelazila preko trave i stavljala kosu iza uha. Tako možda čujem odgovor kada se glas razbije i zašuti. I zadržavam dah, jedno sada za neko drugo sada, za prvu prevaru koja je prethodila tvojoj: Čuješ li zvuk, koji otvara vrata za vratima za tebe, koji me mami da skočim s ljuljačke i da pogledam kroz ogradu i da na horizontu nacrtam kuću, splav, nastambu za poslije?

prevela Nataša Medved